

P52-48
(2^e)

PROVINCIE UTRECHT

Provincie Zuid-Holland

Richtlijnen voor de milieu-effectrapportage ten behoeve van het dijkversterkingsproject Jaarsveld - Schoonhoven

P 852-48
(2^e)

**Richtlijnen voor de milieu-effectrapportage
t.b.v. het dijkversterkingsproject
Jaarsveld - Schoonhoven**

Mei 1997

*Vastgesteld door gedeputeerde staten van Utrecht op 16 april 1997 en
door gedeputeerde staten van Zuid-Holland op 28 april 1997*

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding.	3
2.	Probleemstelling en doel.	4
	2.1. Probleemstelling.	
	2.2. Beleid.	
	2.3. Doelstelling en beoordelingscriteria.	
3.	Te nemen besluiten en te volgen procedures.	5
4.	Bestaande situatie, autonome ontwikkeling en visie op de ontwikkeling van het gebied.	5
	4.1. Bestaande situatie in het plangebied.	
	4.2. Autonome ontwikkeling.	
	4.3. Visie op de ontwikkeling van het gebied.	
5.	Voorgenomen activiteit en varianten/alternatieven.	7
6.	Beschrijving van de gevolgen voor het milieu.	9
	6.1. Algemeen.	
	6.2. Milieucompartimenten.	
7.	Vergelijking van de alternatieven.	12
8.	Overzicht van leemten in kennis, informatie en evaluatie.	13
	8.1. Leemten in kennis en informatie.	
	8.2. Evaluatie.	
9.	Vorm en presentatie van het mer.	14
10.	Inspraak en adviezen.	15
Bijlagen:		
I.	Hoofdpunten van het advies Commissie MER.	17
II.	Kaart van het gebied.	19
III.	Vaststellingsbesluit van de richtlijnen van de provincie Utrecht	20

De foto is een luchtopname van Jaarsveld, Lek km 971 rechter oever van 27 december 1993 en beschikbaar gesteld door de Meetkundige Dienst Afdeling Grafische Technieken van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat.

HOOFDSTUK 1. INLEIDING.

Het dijkversterkingstraject Jaarsveld-Schoonhoven bestaat feitelijk uit twee delen, t.w. Jaarsveld-dorp, hm. 86-91,5 en Schoonhoven hm. 136-192,3.

Eind 1992 was voor genoemde trajecten de planvorming reeds in een vergevorderd stadium. Zo was toen al duidelijk dat ten behoeve van de versterking van de Zuider-Lekdijk Vianen-Nieuwpoort rivierbedcompensatie gevonden zou moeten worden ter hoogte van de provinciegrens Utrecht/Zuid-Holland aan de noordzijde.

Voor dijkvak 6 was door het bestuur van het voormalig waterschap Lopikerwaard een basisplan ter goedkeuring ingediend bij het college van Gedeputeerde Staten van Utrecht. Dit is door het bestuur van het waterschap teruggenomen.

Februari 1993 heeft de Commissie Boertien¹ advies over de rivierdijkversterking uitgebracht. Dit advies, waarin nog meer aandacht voor de LNC-waarden werd bepleit, heeft er toe geleid dat de reeds opgestelde plannen voor het bovengenoemde traject dienden te worden heroverwogen.

Per 1 september 1994 is de herziening het Besluit milieu-effectrapportage van kracht. Bij deze herziening werd onder andere bepaald dat het besluit op grond waarvan een rivierdijkversterking wordt verricht (zonder drempelwaarden) Mer- plichtig is.

Dit heeft ertoe geleid dat de planvorming voor genoemde trajecten opnieuw is gestart. Daartoe is door het hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden als initiatiefnemer, op 2 januari 1997, een startnotitie m.e.r. ingediend bij Gedeputeerde Staten van Utrecht en ZuidHolland. Deze colleges zijn in deze procedure het Bevoegd Gezag omdat zij het m.e.r.-plichtige besluit, de goedkeuring van het dijkversterkingsplan op basis van artikel 7 van de Wet op de Waterkering, nemen. Hierbij wordt nog opgemerkt dat het grootste deel van het te versterken traject gelegen is in de provincie Utrecht en dat om die reden de beide colleges hebben besloten het college van Gedeputeerde Staten van Utrecht aan te wijzen als het Coördinerend Bevoegd Gezag in het kader van de m.e.r.-procedure.

De startnotitie heeft in de periode van 23 januari 1997 t/m 19 februari 1997 ter inzage gelegen.

Door de Commissie voor de Milieu-Effectrapportage is op 21 maart 1997 een advies uitgebracht. Daarnaast is een aantal inspraakreacties ingekomen. De reacties zijn behandeld in hoofdstuk 10. Zonodig zijn de reacties in de diverse hoofdstukken verwerkt.

Aan de hand van de richtlijnen zal de initiatiefnemer het MER opstellen. Hierbij zullen vermoedelijk de milieugevolgen zich met name op het gebied van de LNC-waarden bevinden. Deze aspecten dienen kwalitatief, maar ook zoveel mogelijk kwantitatief, te worden beschreven.

HOOFDSTUK 2. PROBLEEMSTELLING EN DOEL.

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm: Een MER bevat ten minste: 'een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd.' Het MER dient tegen de achtergrond van een uitgewerkte probleemstelling, een beschrijving te geven van hetgeen dat met het voornemen wordt beoogd.

2.1. Probleemstelling.

2.1.1. Geef expliciet aan waarom voor de in de startnotitie aangegeven dijktrajecten, dijkversterking noodzakelijk is. Geef daarbij de uitkomsten van het in de startnotitie genoemde eerdere onderzoek en rapportages weer.

Ga hierbij ook in op de keuze voor en de achtergrond van de voor de trajecten van toepassing verklaarde veiligheidsnormen; geef inzicht in de onderbouwing van de keuze voor de uitgangspunten, die bij het ontwerp van de versterking worden aangehouden voor in elk geval de navolgende punten:

- . de berekening van de benodigde kruinhoogte; geef hierbij inzicht in het effect voor de keuze van de overslag (0,1 l*m/s of 1,0 l*m/s) en de taluds (1:2½ of 1:4);
- . de berekeningswijze van de benodigde kwallengte i.v.m. 'pipin-g';
- . de (micro)stabiliteit van het binnen- en buitentalud;
- . de minimum overhoogte voor zetting, klink en seculair effect (maaiveldaling).

Geef globaal aan welke consequenties een verhoging van de Maatgevende Afvoer tot 16.000 M3./sec te Lobith heeft op het dwarsprofiel van de dijk. Let hierbij op de relatie met de naastliggende dijkvakken in dijkkringgebieden 15 en 44.

Geef daarnaast aan welke wensen en eisen vanuit het (toekomstige) dijktechnische beheer en het verkeer aan het ontwerp van de dijk gesteld worden (m.n. kruinbreedte en stabiliteit).

2.1.2. Geef de Maatgevende Hoogwaterstanden aan en geef eventuele andere criteria die richtinggevend zijn voor de te kiezen oplossingen. Geef op grond van nauwkeurige berekeningen in het MER aan welke consequenties deze standen hebben voor de onderscheiden deeltrajecten (bijv. kruinhoogte en stabiliteit).

2.1.3. Motiveer de keuze voor het totale traject van de dijk dat in dit kader voor versterking in aanmerking komt. Geef daarbij tevens aan op welke criteria de keuze voor de verschillende deeltrajecten is gestoeld.

2.2. Beleid.

2.2.1. Schets het huidige en in ontwikkeling zijnde landelijk, provinciaal, gemeentelijk en waterschapsbeleid inzake dijkversterking, natuur en landschap (inclusief het beleid ten aanzien van compensatie van schade aan natuur en landschap), recreatie en ruimtelijke ordening, voor zover relevant voor de dijkversterkingstrajecten. Betrek bij het opstellen van het Milieu-Effectrapport de beleidslijn 'Ruimte voor de Rivier'.

Geef aan welke (overige) plannen en (eerdere) besluiten (i.c. bochtafsnijding! en dijkversterkingsproject Langerak) randvoorwaarden-stellend zijn voor of beperkingen opleggen aan de dijkversterking (onder andere gemeentelijke besluitvorming inzake dijkbebouwing, bestemmingsplan en streekplan). Betrek hierbij indien nodig de watersysteemverkenningrapporten 'Een stroom natuur' en de 'ontwerp-Ontwikkelingsvisie Uiterwaarden van de Lek'.

2.2.2. Geef aan welke ruimtelijke en andere beperkingen naast de technische problematiek van de dijk zelf, gelden voor het gekozen traject en zijn directe omgeving.

2.3. Doelstelling en beoordelingscriteria.

- 2.3.1. Geef op grond van de uit de voorgaande richtlijnen voortgekomen probleemstelling het doel (veiligheid) en de randvoorwaarden (onder andere behoud en ontwikkeling van LNC-waarden) aan van de voorgenomen activiteit. Splits de doelstellingen zonodig uit naar de deeltrajecten.
- 2.3.2. Geef aan de hand van probleemstelling en doelstellingen, beoordelingscriteria en randvoorwaarden aan, aan de hand waarvan de initiatiefnemer het dijkversterkingsplan en de alternatieven daarvoor toetst.

HOOFDSTUK 3. TE NEMEN BESLUITEN EN TE VOLGEN PROCEDURES.

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm: Een MER bevat ten minste: *'een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het MER wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven.'*

- 3.1. Geef aan ten behoeve van welke besluit(en) dit MER wordt opgesteld. Geef aan wie dit besluit neemt en wat de status hiervan is.
- 3.2. Geef aan welke (eventuele) andere besluiten dan de in 3.1. bedoelde besluiten nog dienen te worden genomen alvorens het dijkversterkingsplan kan worden vastgesteld. Beschrijf de procedures die hiervoor moeten worden gevolgd. Geef tevens aan welke (eventuele) medewerking derden hiertoe moeten verlenen.
- 3.3. Beschrijf van alle te nemen besluiten de te volgen procedures en geef daarbij een tijdschema aan. Geef hierin duidelijk de fasering aan, alsmede de inspraakmomenten.

HOOFDSTUK 4. BESTAANDE SITUATIE, AUTONOME ONTWIKKELING EN VISIE OP DE ONTWIKKELING VAN HET GEBIED.

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm: Een MER bevat ten minste: *'een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien die activiteit noch de alternatieven worden ondernomen.'*

De bestaande toestand (waaronder die van het milieu) van en, zonodig, in de omgeving van het dijktraject en de te verwachten autonome ontwikkeling daarvan, dienen zowel kwalitatief als kwantitatief te worden beschreven. Beschouw per te verwachten effect een studiegebied, dat het plangebied en, zonodig, aangrenzende gebieden omvat.

De beschrijving dient zich met name te richten op de voor de visie-ontwikkeling van belang zijnde aspecten en die aspecten waarvan wordt voorzien dat deze door de voorgenomen activiteit wordt beïnvloed.

De mate van detail dient afgestemd te zijn op de te verwachten effecten.

De omvang van het studiegebied dient eveneens afgestemd te zijn op de te verwachten effecten en de maximale reikwijdte daarvan. Tot het studiegebied behoort ook het gebied waar gevolgen optreden door compenserende werkzaamheden die worden uitgevoerd om de afvoercapaciteit van de rivier te behouden. Hierin dient eveneens te worden betrokken de zgn. compensatieboekhouding voor LNC-waarden die bij de versterking van de trajecten I t/m

III, IVb en V aan de noordzijde is opgesteld. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van de 'Opzet compensatieboekhouding dijkversterking Lek Zuid-Holland'.

Het verdient de voorkeur de beschrijving op twee schaalniveaus plaats te laten vinden, te weten dat van het gehele plangebied en dat van de deeltrajecten.

4.1. Bestaande situatie in het plangebied.

4.1.1. Beschrijf de bestaande situatie in het plangebied (waaronder de toestand van het milieu). Hierbij dienen tevens de omliggende gebieden te worden betrokken voor zover die door de dijkversterking kunnen worden beïnvloed.

Betrek in de beschrijving met name:

- . ruimtelijke situatie: de kenmerken van de inrichting van het gebied, de ontsluiting en de karakteristieke elementen alsmede het (recreatieve) gebruik, inclusief erfbeplantingen;
- . cultuurhistorische waarden: de bestaande aanwezige waarden van, op of in de directe omgeving van het te versterken traject, dan wel die op afstand zijn gelegen en door de dijkversterking kunnen worden beïnvloed;
- . bodem: geologische, geomorfologische en geohydrologische situatie, oude bodemstructuren en bodembeschermingsgebieden;
- . water: de waterstaatkundige situatie alsmede de oppervlaktewaterkwaliteit, de stroming en de kwaliteit van het grondwater en van de waterbodems. Geef hierbij de interne samenhang aan en de samenhang met de gebiedsfuncties.
- . milieubelasting van bodem, grondwater en oppervlaktewater (incl. aanwezigheid verontreinigde bodems), een kwantificering van de hoeveelheid te verwijderen bodemmateriaal van verschillende kwaliteitsklassen en een toetsing aan de vigerende bodemsaneringsnormen en normen voor toepassing van gebiedseigen specie en de mogelijke oorzaken hiervan, waaronder de landbouw (veehouderij) en de aanwezigheid van ongerioleerde bebouwing, vuilstorten etc.

4.1.2. Beschrijf de aanwezige vegetatie en (avi)fauna en de ecologische betekenis daarvan. Ga in op de betekenis van de soortenrijkdom en levensgemeenschappen op lokaal, regionaal en internationaal niveau. Geef aan welke ecologie deel uitmaakt van erkende waarden.

Geef aan voor welke ingrepen zij kwetsbaar/gevoelig zijn. Beschrijf het functioneren van de ecologische infrastructuur. Schenk daarbij aandacht aan knelpunten/barrières.

4.1.3. Geef een beschrijving van de landschapstypen in de directe omgeving van het dijktraject, met bijbehorende visuele kenmerken (open en gesloten ruimten) en de cultuurhistorische en geografische elementen. Vermeld voor zover relevant de archeologische vindplaatsen.

4.1.4. Beschrijf de totale (droge en natte) infrastructuur van het gebied, waarbij ook ingegaan wordt op de ondergrondse infrastructuur. Geef voor zover voor de dijkversterking van belang de ontsluitingsroutes van het gebied aan, alsmede de daarop voorkomende verkeersdruk en de daaruit voortkomende geluidshinder.

4.2. Autonome ontwikkeling.

Bij de autonome ontwikkeling wordt met name rekening gehouden met de verwachte ontwikkeling van de LNC-waarden in het plangebied. Hierin worden betrokken de gevolgen van plannen en maatregelen die reeds zijn vastgesteld.

Beschrijf de autonome ontwikkelingen voor de aangegeven plangebieden én studiegebieden ten aanzien van de in 4.1. genoemde aspecten. Ga daarbij

tevens in op de mogelijke (na-ijlende) effecten van lopende of inmiddels voltooide activiteiten (Landinrichtingsproject Lopikerwaard) of ingrepen in de omgeving, alsmede van activiteiten waarvan redelijkerwijs is te voorzien dat deze nog zullen plaatsvinden (realisatie woonwijk Schoonhoven).

4.3. Visie op de ontwikkeling van het gebied.

In de startnotitie is reeds een aanzet gegeven voor het opstellen van een ontwikkelingsvisie voor het gebied (Visie op hoofdlijnen). Werk deze visie op hoofdlijnen verder uit, waarbij de bestaande toestand en de autonome ontwikkeling, zoals in de vorenstaande richtlijnen bedoeld, wordt geconfronteerd met de problematiek, zoals die uit hoofdstuk 2 naar voren komt. Ontwikkel, gezien de toegevoegde bijlage inzake rivierbedcompensatie de 'Visie op hoofdlijnen' tot een 'Visie op Duurzame inrichting' van dit gedeelte van het Rivierengebied. Schenk hierbij globaal aandacht aan de wijze waarop een eventuele stijging van het Maatgevend HoogWater (tot 16.000 M3./sec te Lobith) door middel van rivierbedcompensatie incl. gewenste inrichting c.a. kan worden opgevangen. Werk de in de startnotitie geconstateerde knelpunten verder uit, geef de thema's weer op basis waarvan de varianten/ alternatieven worden ontwikkeld. Werk in ieder geval een thema uit waarbij de nadruk wordt gelegd op het behoud, dan wel de versterking van de LNC-waarden in het gebied. Geef hierbij aan op welke wijze de 'bochtafsnijding' deel gaat uitmaken van de ecologische hoofdstructuur.

HOOFDSTUK 5. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN VARIANTEN EN ALTERNATIEVEN.

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm: Een MER bevat ten minste: *'een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen.'*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm: *'Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt.'*

In de startnotitie wordt na selectie van varianten en alternatieven een -nagenoeg- concreet voorstel voor de dijkversterking van dit traject beschreven. De wijze waarop deze keuze tot stand is gekomen is in de startnotitie nog onvoldoende toegelicht. Het uitwerken van een nulalternatief is voor dit project niet zinvol.

- 5.1.1. Beschrijf de wijze van inperking van de principe-oplossingen op basis van de in de startnotitie beschreven visie waarbij bij het uitwerken van het MER dient te worden betrokken:
 - een nadere motivering van de keuze voor de rivierbedcompensatie. Hierbij moet worden aangegeven of grootschalige afgraving van uiterwaarden, rivierverdieping en rivierbedcompensatie elders zijn overwogen en op grond van welke criteria/haalbaarheidsoverwegingen en verschillende streefbeelden voor de natuur varianten in het voortraject zijn afgevallen;
 - een nadere motivering van de bochtafsnijding, waarbij aandacht dient te worden besteed aan de waardering van LNC-aspecten bij de locatiekeuze, het beginpunt en het eindpunt van de bochtafsnijding en de verhouding van de vormgeving van de teruggelegde dijk en het buitendijkse gebied tot het overige deel van het tracé.
- 5.1.2. Geef de varianten en alternatieven per deelsectie weer aan de hand van reële uitgewerkte ontwerpprofielen (op schaal en voorzien van maten) opdat het verschil met het bestaande profiel

inzichtelijk wordt. Voorzover van toepassing moeten bijzondere constructies in het MER zodanig nauwkeurig zijn uitgewerkt en onderbouwd (constructietype, diepte, risico's voor de bouwwerken en voor kwelstromen), dat de milieuconsequenties van het toepassen duidelijk worden.

- 5.1.3. Werk de in de startnotitie genoemde alternatieven en varianten voor het gehele tracé uit, waarbij, voor het gehele traject het meest milieuvriendelijk alternatief (m.m.a.) alsmede een voorkeursalternatief op een 'actieve' manier wordt uitgewerkt. Het m.m.a. dient voorts realistisch te zijn, dient uit te gaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu en dient gericht te zijn op het zo veel mogelijk voorkomen van nadelige milieugevolgen, dan wel het behalen van een maximale milieuwinst.

Bij de ontwikkeling van het m.m.a. dient primair de aandacht uit te gaan naar het streven om te komen tot een minimaal ruimtebeslag, naar het behoud, herstel of versterken van de LNC-waarden en de inrichting en het beheer in het buitendijkse gebied langs de bochtverlegging, gericht op grotere natuurwaarden (bijvoorbeeld een meestromende geul, natuurlijk maaibeheer en een groter areaal rietgorzen en oolbos).

Indien bij de versterking blijkt dat er strijdigheid bestaat tussen de L-, N- en C-waarden onderling of binnen de N-waarden (realisatie stroomdalflora versus moerasvegetatie) zal een gemotiveerde keuze moeten worden gemaakt. Hierin dient zonodig het aspect rivierbedcompensatie c.q. natuurcompensatieboekhouding te worden betrokken.

Geef aan waar het ontzien en versterken van de woon-, werk- en verkeersfunctie conflicten opleveren met de LNC-doelen.

Van belang is dat de ontwikkeling van varianten en alternatieven, inclusief het m.m.a, dient te geschieden met inachtnaam van de doelstellingen van het project.

- 5.1.4. Besteed bij de ontwikkeling van varianten en alternatieven, voor zover relevant, aandacht aan de volgende aspecten:
- het definiëren op grond van de visie van de aanwezige knelpunten in het dijktraject;
 - de bestaande functies op en in de nabijheid van de dijk, zoals bedoeld onder punt 4.1, bestaande en geplande bebouwing en kabels en leidingen en dergelijke;
 - de eisen die aan de afmetingen van de dijk worden gesteld (kruinhoogte, -breedte, parkeermogelijkheid, verkeersveiligheid e.d.) voor de dijk als waterkering, voor het dijkbeheer en voor de verdere gebruiksfuncties van de dijk;
 - een zo minimaal mogelijke ingreep in het dijklichaam;
 - mogelijkheden voor natuur-/milieuvriendelijke oevers;
 - beperking van het ruimtebeslag van steunbermen en eventueel het terugdringen van het gebruik ervan;
 - de mogelijkheden voor het handhaven van de landschappelijke beleving van het bestaande (steile) dijktafval. Hierbij dient eveneens ingegaan te worden op de toe te laten mogelijkheden voor landschappelijke inrichting hiervan;
 - het behoud c.q. het realiseren van rietgorzen;
 - het treffen van voorzieningen voor het in stand houden van de amfibieëntrek;
 - het hergebruik van te verwijderen vegetatie en waardevolle afdeklagen c.q. het hergebruik van verontreinigde materialen eventueel in de dijk;
 - de mogelijkheden om natuurwaarden te ontwikkelen in het kader van de natuurontwikkelingsplannen in de uiterwaard en de gerealiseerde werken in het Landinrichtingsproject Lopikerwaard (de rivier als ecologische verbindingzone), bijvoorbeeld door gebruik van materiaal voor de opbouw en afwerking (deklaag) van de dijk dat de juiste kwaliteit heeft (korrelgrootte, samenstelling) en dat ter plaatse of elders gewonnen is door het afgraven van uiterwaarden en betrek hierbij de

resultaten van de compensatieboekhouding zoals genoemd in de inleiding van hoofdstuk 4;

- de cultuur-historische waarden, bijvoorbeeld in relatie tot de recreatieve aantrekkingskracht van het tracé; besteed aandacht aan de mogelijkheden om de waterstaatkundige situatie aan de dijk ook in de toekomst afleesbaar te houden door bijvoorbeeld herstel van de waakhuispalen, de peilschaalhuisjes, de dijk-slagpalen, veerdammen e.d.;
- het (pleksgewijs) inrichten van vluchtroutes over de dijk en binnendijkse vluchtplaatsen voor fauna bij hoogwater;
- het geven van een visie op het beheer van de dijk, gericht op ontwikkeling van stroomdalflora en andere natuurwaarden rekeninghoudend met het rivierregiem ter plaatse en de samenstelling en dikte van het ophoog- en afdek materiaal;
- het besteden van aandacht aan een milieuvriendelijke wijze van aanleg (seizoen, duur en fasering) en gebruik;
- de omvang en plaats van de benodigde rivierbedcompensatie;
- de functie van de dijk voor recreatief en ander verkeer en de gevolgen daarvan voor de uitvoering van de dijk (kruinbreedte, wisselplaatsen c.q. af- en opritten, verkeersremmende maatregelen en parkeermogelijkheden). Het betreft hier met name afstemming tussen gemeentelijk beleid en waterkeringsbeheer.
- de ruimtelijke en functionele betekenis van de strook tussen dijk en bebouwing/slotenpatroon, waarbij in ogenschouw moet worden genomen wat de motivatie is om de berm te beginnen op de huidige binnentoe van de dijk bij asverschuiving, of de berm onder restricties in gebruik wordt gegeven bij omwonenden, of de berm als onderdeel van de dijk wordt gezien en de relatie met de reeds versterkte delen op het traject.

- 5.1.5. Besteed aandacht aan de vormen van inrichting en beheer die de meest gewenste mogelijkheden scheppen voor natuurontwikkeling. Hierbij behoeven deze, bij voorbaat, niet strijdig te zijn.

HOOFDSTUK 6. BESCHRIJVING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU.

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm: Een MER bevat ten minste: *'een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de beschreven alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven.'*

6.1. Algemeen.

In deze paragraaf worden richtlijnen gegeven die in algemene zin van toepassing zijn op de beschrijving van de milieu-effecten. Daarna volgen de richtlijnen die betrekking hebben op de specifieke milieu-aspecten.

- 6.1.1. Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu dient met name aandacht te worden geschonken aan de permanente gevolgen. Echter de tijdelijke gevolgen dienen eveneens onderdeel uit te maken van de beschrijving. De gevolgen dienen zoveel mogelijk kwantitatief als kwalitatief in hun onderlinge samenhang te worden beschouwd.
- 6.1.2. Maak bij de beschrijving van de gevolgen van de realisering van de voorgenomen activiteit onderscheid tussen het m.m.a en het voorkeursalternatief. Maak voorzover zinvol onderscheid in de diverse fasen, zoals uitvoeringsfase en gerealiseerde eindsituatie.
- 6.1.3. Vermeld welke methoden of modellen zijn gebruikt en op grond waarvan. De informatiebronnen en gegevensbestanden dienen te worden vermeld. Eventuele aannamen dienen gemotiveerd te worden.

- 6.1.4. Van de resultaten dient te worden aangegeven tussen welke grenzen zij kunnen variëren als gevolg van onzeker- en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en de gebruikte invoergegevens. Bij onzekerheid over het eventueel optreden van milieu-effecten moet behalve de meest waarschijnlijke ontwikkeling een bandbreedte worden aangegeven.
- 6.1.5. Een beschouwing dient te worden gewijd aan de effectiviteit van mogelijke maatregelen om negatieve maatregelen voor het milieu te beperken. Tevens moet worden aangegeven wat de gevolgen van deze maatregelen zijn op andere milieu-aspecten. Geef tevens aan op welke wijze de inrichting van de 'bochtafsnijding', gegeven het aantal te realiseren mml. rivierbedcompensatie, kan bijdragen aan de ecologische hoofdstructuur. Denk hierbij aan de relatie tussen de zuidelijke oever en de noordelijke oever van de Lek. Inventariseer hierbij of het Rivierecotopenstelsel bruikbaar is. Treed hiertoe in overleg met betrokken eigenaren.
- 6.1.6. Bij de beschrijving dienen naast de negatieve ook de positieve milieu-effecten te worden beschouwd. Bij die maatregelen die worden genomen om de milieudoelen te bereiken, dienen de positieve effecten zo mogelijk kwantitatief te worden beschreven; inclusief de termijn waarop deze 'milieuwinst' mag worden verwacht.
- 6.1.7. Besteed aandacht aan maatregelen tijdens de versterkingswerkzaamheden zelf, gericht op het voorkomen van schade aan LNC-waarden. Hierbij kan gedacht worden aan het seizoen, de duur en fasering van de werkzaamheden, voor zover van belang ter voorkoming van verstoring, en aan eventuele tijdelijke voorzieningen, waaronder bouwwegen, bronbemaling, mogelijke afvoer van verontreinigd water en verontreinigde materialen én deskundige begeleiding van de werkzaamheden.
- 6.1.8. Geef aan welke compenserende maatregelen (onder andere op het vlak van de natuur) mogelijk zijn, indien nadelige invloeden niet voldoende door mitigerende maatregelen kunnen worden weggenomen. Sluit hierbij aan op het door rijk en provincie ontwikkelde beleid ten aanzien van dit onderdeel.
- 6.1.9. Geef aan of, en zo ja, welke cumulatieve effecten te verwachten zijn als gevolg van de dijkversterking (denk hierbij aan de waterwinning). Het betreft hier met name effecten via hydrologische veranderingen en maaiveld dalingen. Besteed daarbij ook aandacht aan de hiervan af te leiden effecten (waaronder schade aan gebouwen, landbouw en natuur).
- 6.2. Milieucompartimenten.**
- 6.2.1. Geomorfologie en bodem.
Geef aan in hoeverre aardkundige waardevolle gebieden worden aangetast door vergraving (inclusief vergraving voor eventuele rivierkundige compensatie). Besteed aandacht aan de mogelijkheid om voor de afdekking specifiek materiaal te gebruiken, dat mogelijk ter plaatse kan worden gewonnen en waarop bijzondere natuurwaarden tot ontwikkeling kunnen komen. Leg hierbij een verband met het te voeren beheer. Geef zicht op welke erosie- en sedimentatie-effecten het door de bochtafsnijding gewijzigde stromingspatroon van de rivier met zich mee brengen. Betrek hierbij de effecten op de toplaag en met name de bodemkwaliteitsparameters die relevant zijn voor actuele en potentiële stroomdalflora.
- 6.2.2. Grond- en oppervlaktewater.
Beschrijf de gevolgen van het m.m.a. en het voorkeursalternatief in de nabijheid van bebouwing en in de nabijheid van waardevolle ecosystemen. Besteed hierbij aandacht aan:

- veranderingen in de grondwaterstromingsrichtingen en kwelhoeveelheden, onder andere als gevolg van het eventueel aanbrennen van kwelschermen;
- veranderingen in het in en uitstromen van oppervlaktewater, inundatieduur, frequentie en tijdstip in geval van inundaties in de uiterwaarden ('bochtafsnijding').

6.2.3. Ecologie.

Bij de uitwerking in het MER kunnen verschillende invloeden worden onderscheiden, zoals:

- ruimtebeslag en uitstralingseffecten, waardoor oppervlakten van waardevolle bestaande en potentiële natuurgebieden worden verkleind of versnipperd;
- veranderingen van oppervlakte- en grondwaterrelaties (kwalitatief en kwantitatief) en hun effecten op de aanwezige natuur;
- vergroting of vermindering van de barrièrewerking van de dijk voor faunapopulaties;
- gevolgen van rivierbedcompensaties.

Per variant/alternatief dient voor elk van de mogelijke effecten te worden nagegaan waar deze zullen optreden en naar verwachting leiden tot een verandering van natuurwaarden/natuurontwikkelingspotenties (onder andere buitendijks).

Daarnaast dient te worden aangegeven of de aanslag tot onomkeerbare effecten kan leiden, bijvoorbeeld door vernietiging van de ecologische bestaansvoorwaarden voor de vegetatie.

6.2.4. Cultuurhistorische aspecten.

Geef per alternatief aan welke patronen en elementen verloren gaan of worden aangetast, welke waarde zij vertegenwoordigen en wat er voor in de plaats komt. Geef eveneens aan op welke wijze cultuurhistorisch waardevolle elementen (eventueel) in de nieuwe situatie kunnen worden ingepast (Jaarsveld-dorp, Veerhuis-Boerderij, Veldenstein, boerderijlint Willige Langerak, waterstaatspeilhuisjes, dijkslagpalen, veerdammen). Besteed hierbij bijzondere aandacht aan de diverse schaal- en maatverhoudingen van dijk en belangrijke elementen zodat na de dijkversterking (wellicht) anders deze of een eigenheid passend bij deze elementen ontstaat. Geef aan in hoeverre archeologische waardevolle gebieden worden aangetast door vergraving, aangezien een dijklichaam per definitie een archeologisch waardevol element is. Daarnaast zijn dijken gebruikt als bewoningslocaties, dus langs het gehele tracé zullen bewoningssporen worden verwacht. Ook de waterstaatkundige kunstwerken mogen in dit kader niet onvermeld blijven.

Treedt in korte termijn in overleg met het ROB teneinde na te gaan op welke wijze de te zijner tijd mogelijk verloren gegane waarden tijdig kunnen worden geïnventariseerd. Beschrijf op grond van welke landschappelijke overwegingen het nieuwe dijktracé van de bochtafsnijding tot stand is gekomen.

6.2.5. Landschappelijke aspecten.

De beschrijving van de gevolgen voor landschappelijke aspecten betreft met name de visueel en ruimtelijke gevolgen van de dijkversterking.

Geef per alternatief aan:

- in hoeverre de dijk herkenbaar blijft als karakteristiek landschapselement;
- in welke mate sprake is van visuele verandering in het binnen- en buitendijks gebied aan de hand van visualisaties. Besteed hierbij bijzondere aandacht aan de wijze waarop de 'bochtafsnijding' ingepast wordt in de historische patronen enerzijds en op welke wijze de bochtafsnijding aan weerszijden aansluit op het overige dijktracé anderzijds;
- in hoeverre in het dwarsprofiel sprake blijft van contrast tussen grootschalige openheid (buitendijks, binnendijks achterland) en kleinschalige verdichting (binnendijks achterland);
- het verlies aan samenhang tussen dijk en verkavelingsstructuur

- door asverschuiving en aanleg van bermen;
 - de gevolgen voor de boombeplanting op en tegen de dijk met onderscheid tussen beplanting met een korte omlooptijd zoals populieren en beplanting met een lange omlooptijd zoals hoogstam fruitbomen.
- Presenteer de gevolgen door middel van tekeningen/dwarsdoorsneden waaruit het verschil tussen de huidige en de toekomstige situatie zichtbaar wordt.

6.2.6. Woon-, werk- en leefmilieu.

Ga bij de beschrijving van de gevolgen voor het woon- en leefmilieu in op:

- situaties, waar de dijk in tuinen en/of belangrijk dichterbij woningen aan komt te liggen;
- wijziging van de verkeersfunctie van de dijk en de betekenis daarvan voor omwonenden (hinder en veiligheid);
- wijziging van het recreatieve gebruik van de dijk;
- gevolgen voor de bereikbaarheid van (landbouw-)bedrijven en (huis-)percelen;
- aansluiting buitendijkse panden op nutsvoorzieningen;
- het overleg dat met de gemeenten gevoerd moet worden inzake de opmerkingen gemaakt door aanliggende bewoners met betrekking tot het verkeerskundig gebruik.

HOOFDSTUK 7. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN.

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm: Een MER bevat ten minste: *'een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven.'*

- 7.1. De verschillende alternatieven moeten ten aanzien van de milieugevolgen per milieuaspect worden vergeleken met de ontwikkeling van de bestaande toestand van het milieu zonder de uitvoering van de activiteit (autonome ontwikkeling) als referentiekader (zie hoofdstuk 4).
De vergelijking zal naast kwalitatief zoveel mogelijk kwantitatief onderbouwd dienen te worden.
- 7.2. Geef aan welke gangbare milieukwaliteitseisen, streefwaarden en doeleinden van het milieubeleid daarbij zijn beschouwd (zie hoofdstukken 2 en 3).
- 7.3. Van elk van de alternatieven dient te worden aangegeven in welke mate deze kunnen bijdragen aan de realisering van de genoemde doelstellingen. De doelen zullen daarom zoveel mogelijk gekwantificeerd moeten worden (zie hoofdstuk 2).
- 7.4. Geef een vergelijkende beschouwing over de positieve en negatieve milieugevolgen van ieder alternatief. Welke milieuknelpunten worden opgelost en welke nieuwe knelpunten ontstaan?
- 7.5. Geef aan in welke mate de alternatieven een bijdrage leveren aan het realiseren van het natuur- en milieubeleid.
- 7.6. Geef een voorkeursvolgorde van de alternatieven per milieuaspect.
- 7.7. Geef aan, aan welk van de uitgewerkte alternatieven de initiatiefnemer uiteindelijk de voorkeur geeft. Indien dit alternatief afwijkt van de m.m.a. dient dit gemotiveerd te worden. Bij een vergelijking van alternatieven kunnen de overige in de startnotitie genoemde aspecten (beheer/onderhoud, overlast

tijdens aanleg en kosten) betrokken worden.

HOOFDSTUK 8. OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS, INFORMATIE EN EVALUATIE.

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm: Een MER bevat ten minste: 'een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens.'

Artikel 7.39 van de Wm: 'het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een MER is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen.'

8.1. Leemten in kennis en informatie.

Het MER moet aangeven welke leemten in kennis en informatie zijn blijven bestaan en welke betekenis daaraan mag worden gehecht voor de besluitvorming. Informatie die voor de besluitvorming essentieel is mag niet in dit overzicht aangegeven worden, maar moet in het MER worden opgenomen. Dit soort informatie zal met voorrang bepaald moeten worden.

Met betrekking tot leemten in kennis en informatie dienen vermeld te worden:

- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte invoergegevens, voor zover deze betrekking hebben op voor de milieugevolgen meest relevante parameters;
- andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden op korte en lange termijn;
- gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden.

Gemotiveerd dient te worden waarom de genoemde leemten en onzekerheden (zijn blijven) bestaan en in hoeverre dit de kwaliteit van de besluitvorming beïnvloedt.

8.2. Evaluatie.

In het MER dient als onderdeel van de voorgenomen activiteit een aanzet te worden gegeven voor een evaluatie- en monitoringsprogramma. Beschreven dient te worden wie dit zal gaan uitvoeren en hoe zal worden gereageerd (maatregelen) als aan bepaalde milieurandvoorwaarden en milieukwaliteitseisen niet kan worden voldaan of als de effecten groter blijken te zijn dan in het MER voorspeld.

Evaluatie kan een bijdrage leveren aan de invulling van leemten in kennis. Tevens kan in dit kader worden gezien of externe ontwikkelingen aanleiding kunnen geven de plannen bij te stellen of te herzien.

In verband met de uitvoering van de (wettelijk verplichte) evaluatieprocedure is het van groot belang dat de nulsituatie, de autonome ontwikkeling en de milieu-effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven in kwantitatieve (toetsbare) termen zijn weergegeven.

HOOFDSTUK 9. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER.

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm: Een MER bevat ten minste: 'een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven.'

- 9.1. Aan de hand van het MER dient een objectieve afweging van de milieu-aspecten in het kader van de besluitvorming te kunnen plaatsvinden. Voor alle betrokkenen dienen de gevolgen voor het milieu inzichtelijk te zijn. De wenselijkheid, de doelen en de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit dienen kernachtig en beknopt te worden behandeld.
- 9.2. Keuze-elementen (criteria en uitgangspunten), die bepalend zijn geweest bij de opstelling ervan, moeten duidelijk naar voren worden gebracht.
- 9.3. Het MER moet voorzien zijn van een bondige samenvatting die representatief is voor de inhoud en die de belangrijkste zaken weergeeft. De samenvatting moet als zelfstandig document en voor een algemeen publiek leesbaar en begrijpelijk zijn. De samenvatting bevat in ieder geval:
 - de noodzaak van de versterking van dit dijktraject, inclusief de aanwezige knelpunten;
 - de voorgeschiedenis en een stapsgewijze weergave en het resultaat van het doorlopen traject met betrekking tot de rivierbedcompensatie;
 - de belangrijkste LNC-waarden die in het geding zijn en de wijze waarop deze ingepast dan wel gespaard dan wel een vervanging wordt gerealiseerd;
 - de belangrijkste positieve en negatieve effecten voor het milieu bij en na het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
 - het resultaat van de vergelijking van de alternatieven (tabelvorm met toelichting);
 - een korte toelichting met betrekking tot de wijze waarop is omgegaan met de beleidslijn 'Ruimte voor de rivier'.
- 9.4. Maak bij de beschrijvingen zoveel mogelijk gebruik van duidelijke kaarten (kleuren) en aanvullende figuren.
- 9.5. Hanteer eenduidige definities, afkortingen en begrippen en vermeld de bronnen. Het MER moet voorzien zijn van een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst. Deze lijsten, alsmede onderbouwende achtergrondinformatie kunnen in bijlagen worden opgenomen.
- 9.6. Voor een overzichtelijke uitwerking van de richtlijnen kan voor de indeling van de hoofdstukken van het MER de hoofdstukkenindeling van deze richtlijnen worden aangehouden.
- 9.7. Gedurende de opstelling van het MER kan het noodzakelijk blijken af te wijken van de richtlijnen. Een dergelijke handelwijze dient gemotiveerd te worden.

HOOFDSTUK 10. INSPRAAK EN ADVIEZEN.

Naar aanleiding van de ter inzage legging van de startnotitie is een aantal reacties en adviezen ontvangen. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de ontvangen reacties en wordt aangegeven in welke richtlijn, voor zover het een reactie betreft in het kader van de onderhavige m.e.r.-procedure, de reactie is verwerkt.

Naam persoon of instantie	verwerkt in richtlijn nr.
1. P.G. Porsul te Schoonhoven	4.1.1., 5.1.1., 5.1.3., 5.1.4. 6.1.8., 6.1.9., 6.2.2., 6.2.5.
2. J.B. Elshof te Schoonhoven	4.1.2., 4.3., 5.1.3., 5.1.4., 6.1.8., 6.1.9.
3. D. Molenaar te Schoonhoven	2.1.1., 4.1.2., 5.1.3., 6.1.8. 6.1.9.
4. S.L.J. Elshof te Schoonhoven	2.1.1., 2.3.1., 3.3., 4.1.1., 4.1.3., 4.2., 4.3., 5.1.3., 5.1.4., 6.1.7., 6.2.4.
5. SOVON, afdeling broedvogels te Beek-Ubbergen	4.1.2.
6. Belangengroep bewoners, pachters, grondeigenaren dijktraject te Jaarsveld	5.1.4., 5.1.5., 6.2.4., 6.2.5. 6.2.6.
7. Commissie van Beheer Verenigings- gebouw te Jaarsveld	6.2.4.
8. G. Verwoerd te Lopikerkapel	5.1.4., 6.2.6.
9. J. van der Graaf te Maarsveld	4.1.1., 5.1.4., 6.2.6.
10. F.G. Grisel te Jaarsveld	4.1.1., 5.1.4., 6.2.4., 6.2.6.
11. J.H. van de Velde te Jaarsveld	2.1.1.
12. L. Groothedde te Jaarsveld	4.1.3., 6.2.4.
13. Ph.L. van der Lee te Jaarsveld	2.1.1., 4.1.1., 5.1.4.
14. Waterschap Lopikerwaard te Lopik	6.2.6.
15. A.P. Woudenberg te Lopik	4.1.1., 5.1.4., 6.2.6.
16. F. Verhoef te Lopik	5.1.3., 6.1.8., 6.2.6.
17. Mw. Verhoef te Lopik	5.1.3., 6.1.8., 6.2.6.
18. B. de Bruin te Schoonhoven	5.1.4.
19. J.G. Niekerk te Schoonhoven	2.1.1., 2.3.1., 5.1.1., 5.1.2. 5.1.3., 6.1., 6.2.5., 6.2.6.
20. J. Sluis te Schoonhoven	5.1.4., 5.1.5., 6.2.4., 6.2.6.
21. Th. Buyserd te Lopik	5.1.4., 6.2.6.
22. A. Verburg te Lopik	2.1.3., 5.1.1., 5.1.3.
23. H. Rijneveld te Lopik	5.1.4., 6.2.6.
24. A. Noorlandt te Lopik	2.2.1., 4.1.1., 5.1.3., 5.1.4.

	6.2.5., 6.2.6.
25. Fam. J. van den Berg te Lopik	5.1.4., 6.2.6.
26. J. Noorlandt te Lopik	5.1.1., 5.1.3., 5.1.4., 6.1.8. 6.2.5., 6.2.6.
27. vier gelijkkluidende inspraakreacties woordvoerder J. Verhoef te Lopik	5.1.4., 5.1.5., 7.7.
28. W. Van Wijk te Schoonhoven	5.1.3., 6.1.8.
29. P.A. van de Heiden te Jaarsveld	5.1.2., 6.2.2., 6.2.6.
30. A. Noorlandt te Lopik	4.1.2., 4.1.4., 5.1.1., 5.1.3. 5.1.4., 6.2.3., 6.2.5., 6.2.6.
31. J.A. Niekerk te Schoonhoven	2.1.1., 5.1.1., 5.1.2., 5.1.3. 6.1.9.
32. Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek te Amersfoort	4.1.3., 6.2.4.
33. Stichtse Milieufederatie te Utrecht	5.1.1., 5.1.3., 6.1.8., 6.2.3.
34. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij te Diemen	4.1.2., 4.3., 6.1.8., 6.2.3.
35. Gewestelijke Land- en Tuinbouworga- nisatie te De Bilt	4.1.1., 5.1.3., 5.1.4., 6.1.8. 6.1.9., 6.2.6.
36. C.J.R. Flipse te Schoonhoven	4.1.2., 5.1.2., 5.1.3., 6.1.8.
37. A.J. Verplak te Den Haag	3.2., 3.3.
38. Stichting Zuidhollands Landschap te Rotterdam	3.2., 3.3.

De hoofdpunten van het advies van de Commissie voor de milieu-effectrapportage zijn als bijlage bijgevoegd en de ontvangen reacties zijn beschikbaar bij de provincie Utrecht en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

commissie voor de milieu-effectrapportage

HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

Het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden heeft het voornemen om voor het traject Jaarsveld-Schoonhoven van de noordelijke Lekdijk een dijkverbeteringsplan te ontwikkelen (dp 86 - dp 192,3, uitgezonderd dp 91,5- dp 136). Ter ondersteuning van de besluitvorming over het dijkverbeteringsplan ex artikel 7 van de Wet op de waterkering wordt milieu-effectrapportage uitgevoerd.

De Commissie meent dat in het milieu-effectrapport (MER) voor dit dijktraject in het bijzonder de volgende onderwerpen aandacht behoeven.

Probleemstelling

- een berekening van de benodigde kruinhoogte. De initiatiefnemer is voornemens in het dijkontwerp te anticiperen op een mogelijke toekomstige verhoging van de MHW. Gegeven dit voornemen adviseert de Commissie om de consequenties zichtbaar te maken van twee uitgangspunten: het eerste uitgangspunt is het hanteren van de vastgestelde MHW; het tweede uitgangspunt is de waterstand met een frequentie van 1/1250 die mede gebaseerd is op recente hoogwaters.
De dijktafelhoogten moeten in principe, in de lijn met het advies van de Commissie Boertien, worden berekend op basis van een overslagcriterium van 1,0 l/s/m. Waar hiervan wordt afgeweken dient dit te worden gemotiveerd. Hierdoor kan het verschil in effecten worden aangegeven en een bewuster keuze worden gemaakt.
- een onderbouwing van de vereiste rivierbedcompensatie, waarbij de toedeling naar het onderhavige dijkverbeteringsproject en elders getroffen rivierbedingrepen (dijkverbeteringen Langerak en Zederik) expliciet wordt onderscheiden. Hierbij dient eveneens de mogelijke compensatie die moet worden geboden als gevolg van de doorsnijding van de normaallijn bij Langerak te worden betrokken.

Met betrekking tot de gepresenteerde **principe-oplossingen** dienen de volgende punten in het MER te worden uitgewerkt:

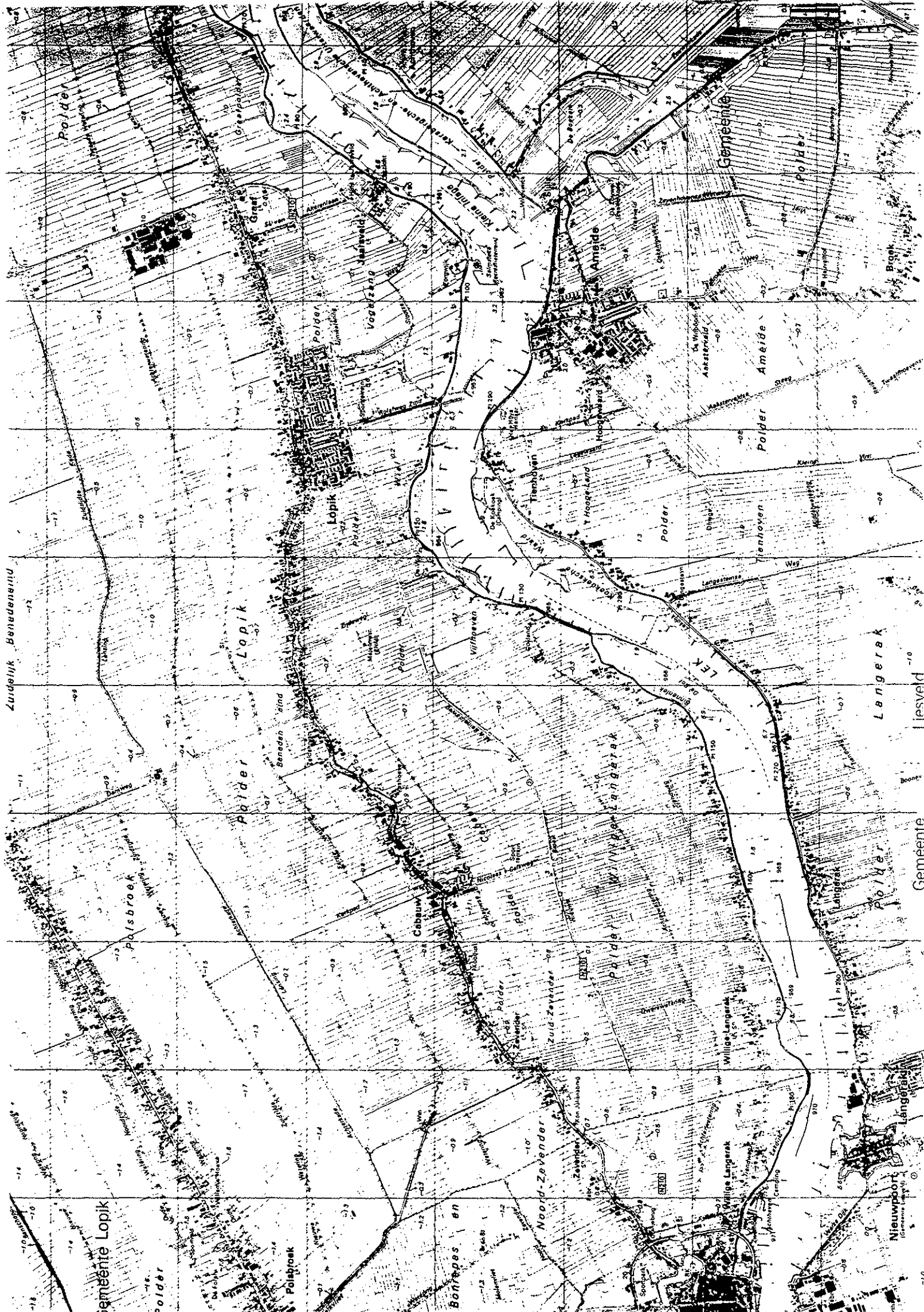
- een nadere motivering van de keuze voor de uitvoering van de rivierbedcompensatie. Hierbij moet worden aangegeven of grootschalige afgraving van uiterwaarden, rivierverdieping en rivierbedcompensatie elders zijn overwogen en op grond van welke criteria/haalbaarheidsoverwegingen en verschillende streefbeelden voor de natuur varianten in het voortraject zijn afgevallen;
- een nadere motivering van de bochtafsnijding, waarbij aandacht dient te worden besteed aan de locatie en de vormgeving van de teruggelegde dijk;
- een duidelijke omschrijving van de knelpunten (door aan te geven welke LNC-waarden op welke plaats in het gedrang komen en welke prioriteiten hierbij worden gesteld);
- nadere motivering en waardering van de ruimtelijke en functionele betekenis van de strook tussen dijk en bebouwing/slotenpatroon is noodzakelijk.

Alternatieven

Op basis van de wensen van de initiatiefnemer om te anticiperen op mogelijke toekomstige dijkverbeteringen ("duurzaam dijkontwerp"; startnotitie pagina 14) adviseert de Commissie om in het MER zowel alternatieven uit te werken, uitgaande van de vastgestelde MHW's als alternatieven uitgaande van hogere dijkhoogtes. De Commissie adviseert het MER erop te richten de verschillen tussen beide uitgangspunten inzichtelijk te maken. Daarbij dient de beschrijving zich te richten op verschillen in gevolgen voor LNC-waarden.

Bijzondere aandachtspunten bij de ontwikkeling van het **meest milieuvriendelijke alternatief** zijn:

- het streven om te komen tot een minimaal ruimtebeslag. In aansluiting hierop dienen naar het oordeel van de Commissie alleen die maatregelen/ingrepen onderdeel uit te maken van het MMA die noodzakelijk zijn om het gewenste veiligheidsniveau te bereiken, dan wel die erop zijn gericht LNC-waarden maximaal te beschermen of te ontwikkelen;
- inrichting en beheer in het buitendijkse gebied langs de bochtverlegging, gericht op grotere natuurwaarden (bijvoorbeeld een meestromende geul, natuurlijk maai-beheer en een groter areaal rietgorzen en ooibos).

Zuidelijk Benedenind

Gemeente Lopik

Polder

Polder Lopik

Polsbroek

Bongas en

Cabauw

Naard-Zevender

Zuid-Zevender

Willege Langerak

Willege Langerak

Willege Langerak

Willege Langerak

Willege Langerak

Willege Langerak

Willege Langerak

Willege Langerak

Willege Langerak

Nieuwpoort
Gemeente Langerak

Gemeente

Liesveld

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Gemeente

Ameide

Ameide

Ameide

Ameide

Ameide

Ameide

Ameide

Ameide

Ameide

Ameide

Ameide

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

Langerak

PROVINCIE :: UTRECHT

- Besluit van gedeputeerde staten van 16 april 1997 - nr. 97440576 tot vaststelling van de richtlijnen voor de Milieu-effectrapportage ten behoeve van het dijkversterkingsproject Jaarsveld-Schoonhoven;

Gedeputeerde staten van Utrecht;

Gelet op artikel 7.15 Wet milieubeheer;

Gezien het advies van de Commissie voor de milieu-effectrapportage d.d. 21 maart 1997, het advies van de wettelijke adviseurs en de binnengekomen opmerkingen op grond van artikel 7.14 Wet milieubeheer;

Besluiten:

vast te stellen de bij dit besluit behorende richtlijnen voor de Milieu-effectrapportage ten behoeve van het dijkversterkingstraject Jaarsveld-Schoonhoven voor zover betrekking hebbend op het in de provincie Utrecht gelegen gedeelte van de Noorder-Lekdijk.

Gedeputeerde staten van Utrecht,
namens hen,

N. Maas,
a.i. Directeur dienst Water en Milieu